

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно: в краю 500 зод.
За границею:
В Америці 1 доллар, Франції,
Голландії, Бельгії 20 фр., Фро-
Італії 750 ал., Німеччині 750 ал.,
Швейцарії 3 шв. фр., Чехо-
словаччині 30 ч.к., Румунії 150
лей, Болгарії 750 ал., Австрії
750 ал. — (зміст адреси 1 ал.)

Телеф. Редакцій: 29-41.
Друкерні: 29-26.
В СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Польські газети подають, що після переведення тих арештів комуністи розкинули в Конді і в інших повітах "гвалтовні" протидержавні відозви, протестуючи в них проти арештувань невинних людей і накликаючи до дальшої боротьби з польською державністю. З приводу полки тих відозв згадується на місці енергійні доходиження, якими кермує заст. начальника уряду охідної поліції Заребас, що вже нібито має повести на суд кольтерів і автора тих відозв, яких арештував. Арештовано загалом 7 осіб, членів живильних професійних союзів, на чолі з якимсь Фурманом — по професії кравцем.

(Продолжение будет)

Концерт у честь Лисенка.

Товариство „Буковинський Кобзар” устроює в кінцем травня ц. р. концерт, присвячений пам'яті Миколи Лисенка. В програму увійдуть твори на велику оркестру, мужеський і мішаний хор і соля. Деякі з тих творів будуть виконані на Буковині вперше.

Омелян Гишка.

Наш відомий співак-баритон повернувся перед кількома днями із Мільна, пройшовши курс у першого спеціаліста по вишколенні голосу, Cavaliere Mario Sammarco із Мільна. По закінченні концертного турне з „Хором Донських Козаків” у західній Європі, як перший соліст-баритон для української програми (в Парижі співав двічі), п. Гишка повернувся назад на Буковину для подальшого вивчення кількох опер, маючи задоволення бути прийнятим у члени опери в Парижі.

З життя зорганізованого жіноцтва.

Делегатка „Міжнародної Жіночої Ліги Миру і Свободи” пані Древе у Львові.

Справа національних меншостей і їх положення в Європі — це одне з найбільше актуальних питань, якими Міжнар. Ліга Миру і Свободи останніми часами займається. Вже перед останньою сесією Ради Союзу Народів, що відбулася у жовтні ц. р. в Женеві, — в якій програму входила справа національних меншостей, — Міжнар. Ліга вислала резолюції, в яких домагаються, щоб усім національним меншостям признано абсолютну справедливість і рівноправність. Ліга закликає Рад Союзу Народів, щоби у всіх державах провірево точно справу національних меншостей і вжити до цього відповідні висновки.

Для ближчого об'яснення і обговорення цієї важкої політичної проблеми — Ліга скликала в дніх між 20—25 березня конференцію Комісії для справ Сходу Європи у Відні. Завданням конференції є підготовка праці до майбутнього конгресу Ліги, що відбудеться літом ц. р., та обговорення загальної політичного положення на Сході Європи, як проблему заграничної і внутрішньої політики, а зокрема справи національних меншостей. У цій конференції беруть участь: Фінляндія, Естонія, Литва, Латвія, Україна, Польща, Румунія, Югославія, Болгарія, Чехословаччина і Німеччина. В тій конференції брала участь, як це ми вже писали, пос. Мілена Рудницька від українського жіноцтва.

Для підготовчих студій у цій справі вислала Міжнар. Ліга своїх делегатку, визначну французьку суспільну діячку і публіцистку паню Камію Древе, яка обїхала з початком цього року Румунію, Балкан, Польщу, Литву, щоби на місці провірити положення національних меншостей. Від 14-го до 17-го березня ц. р. перебувала пані Древе у Львові. Українське жіноцтво відбуло з п. Древе кілька конференцій, в яких обговорено різні справи, що відносяться до положення українського народу під Польщею, та передано їй відповідні матеріали, що обіймають цілість нашого життя. Крім цього, обговорено ще й багато інших питань, що входять в обсяг діяльності Міжнар. Ліги.

Щоби познайомитися ближче з українською культурою — пані Древе відвідала українські церкви (Успенську і катедру св. Юра), Наукову Топ. Шевченка, його бібліотеку і музеї. Опісля відвідала жіночу гімназію та Інститут О. С. Василіади. Накінце відбула авіацію у о. митрополита Шептицького. Відвідала також жіночу кооперативу „Народне Мистецтво”, подивившись ручні роботи нашого жіноцтва в народному стилі.

Для об'яснення міжнародної делегатки з українським пісенню, до якої прийшла п. Древе велике зацікавлення — українське жіноцтво влаштувало продукцію українських пісень, які дуже гарно інтерпретувала наша співачка пані Приймкова. З Галичини відїхала пані Древе до Букаштини, а авіація до Відня, де взяла участь у конференції Комісії Сходу Європи.

Кредит для Польщі.

Закордонний кредит для Державного Річного Банку.

Варшавські газети подають, що начальний директор Державного Річного Банку, Станішевський, підчас свого побуту в Парижі перенів з одною групою французьких фінансистів переговори в справі одержання для Державного Річного Банку довготермінового кредиту. Ці переговори мали успіх і Державний Річний Банк одержав кредит у висоті коло 50 мільонів золотих. Цю суму банк має призначити на інвестиції в рідинності, а спеціально на штучні уголення, одначе на короткотермінові кредити.

За права української мови.

(З круга духовенства.)

На домагання Городського Суду в Дрогобичі до Староства, карає це Староство греко-католицького духовенства дрогобицького деканату грошеними карами, а в разі нестачальності арештом за переступлення з арт. 1. закону з дня 31/7 1924 р. Дн. 73. поз. 724. Ці карі падають на виготовляюних виказів померших і несплобно уроджених в мові українській („w języku ruskim”). На доказ послало Редакції один такий „Nakaz karny” ч. К. 539. з 13. III. 1929.

Ба, але навіть і Urząd Wojewódzki Lwowski до ч. А. А. 1791 ex 1929 з 15. II. 1929 пересилає нашим парохіальним урядам „okólniki w sprawie przestrzegania przepisów ustawy językowej przez gr.-kat. Urzędy parafialne” не через гр.-кат. Ординариат, а через Староство. При тому не покликається на ніякий закон. Таким чином Воевідство хоче одним почерком пера присудувати всі парохіальні уряди гр.-кат. обряду до урядування в польській мові.

Зміст цього „okólnika” Воевідства такий: Do Wszystkich Panów Starostów Powiatowych i Pana Komisarza Rządu p. o. Prezydenta miasta Lwowa. Ponieważ wciąż jeszcze wpływają tu zażalenia sądów innych władz z powodu przekroczenia przez gr.-kat. Urzędy parafialne przepisów językowych w sprawach metrykalnych, polecam Panu Staroście (Panu Komisarzowi Rządu) przestrzegać, aby wszystkie gr.-kat. Urzędy parafialne, prowadzące rejestry stanu cywilnego, t. j. księgi metrykalne, stosowały się ściśle do postanowień obowiązujących w tej mierze przepisów, a w szczególności, by księgi metrykalne i wypisy z tych ksiąg wystawiano w języku łacińskim, oraz by w korespondencji z władzami państwowymi w sprawach, łączących się z prowadzeniem metryk, przy przedkładaniu wykazów urzędowych dla władz państwowych i sądów i t. p. urzędy te używały języka polskiego. Za nieprzestrzeganie tych przepisów należy opornych pociągać do odpowiedzialności karno-administracyjnej. — Wojewoda: Goluchowski w. r. Цей „okólnik” відіслали всі наші парохіальні уряди через Староство.

На доказ, що указ Воевідства і карі Староства неправні, наведу за „Нивою” з 1926 р. ч. 10. стор. 360 сам закон і його автентичну інтерпретацію.

Цей закон з 31/7 1924 р. Nr. 73, poz. 724. Dz. U. R. P., який постановляє найважливіше в статті 1: „W języku państwowym urzędują wszystkie rządowe i samorządowe władze i urzędy administracyjne”.

Виконавчий розпорядок Ради Міністрів до наведеного закону з 24. 9. 1924. Dz. U. R. P. Nr. 85. poz. 820 визначає в § 2. вичерпуючо цілий ряд „cywilnych władz i urzędów administracyjnych I i II. inst. i władz i urzędów samorządowych”. Однак ані словом не згадує про парохіальні уряди, бо словом: „cywilnych urzędów” виконавчий розпорядок Ради Міністрів включають усіх духовних і церковних уряди, а тим самим і парохіальні уряди, які не є ані „państwową, ani samorządową władzą”. — Таке зіставлення закону про мову і виконавчого розпорядку до нього є без сумніву ясне і тому карання Староством парохіальних урядів суперечить існуючим законам та розпорядкам.

Щоб не бути голословним, позволю собі покликатися на авторитативне пояснення цього закону про мову й виконавчого розпорядку до нього бувшим міністром віросповідань і публічної освіти в письмі до експ. Митрополита гр. Шептицького з дня 9. IV. 1926 ч. VI. М. 1451.

В наведених письмі бувший міністр освіти Стан. Грабський стверджує під L, що на основі закону з дня 31/7 1924, а заравом і виконавчого розпорядку Ради Міністрів з 24/9 1924 до повного закону: „nie da się uzasadnić, jakoby i urzędem kościelnym, jako jednostką autonomiczną, miały — z tego tytułu przysługiwać uprawnienia władz i urzędów samorządowych”. — „Wobec powyższego — władzy i urzędy kościelne, jakkolwiek posiadają uprawnienia, przewidziane w art. 113, 114 konstytucji oraz po postanowieniach konkordatu — nie mogą być jednak uważane jako władze i urzędy samorządowe w rozumieniu przepisów ustawy językowej, lecz mogą być jedynie traktowane jako osoby w pojęciu przepisu § 2. powyższego Rozporządzenia Wykonawczego Rady Ministrów, korzystające z uprawnień językowych w granicach wyżej wymienionych przepisów”.

А цей § 2. до арт. 2. каже вразно: „Określone w art. 2. ustawy prawo składania podań i oświadczeń w języku macierzystym przysługuje osobom fizycznym oraz osobom prawnym”. Так отже із наведеного письма О. міністра Грабського виходить ясно і безсумнівно, що як закон про мову, так і виконавчий розпорядок Ради Міністрів до цього закону уважають парохіальні уряди як духовні, а не як цивільні уряди тільки за особу правну, який прислуговує вповні право в своїх урядуванні по-

БЛІДНИЦЮ

НЕДОКРОВНІСТЬ

уся ає, зміцнюючі ділає, побудує апетит, одинокій са. реднини для реконвалесцентів тільки у М-ра КШИШТОФОРСЬКОГО, який хімічно залізане на еспанській мові. — La borat. Chem. farm. Mr. Krzysztoforski, Tarnów. 48—7

схвалюватися „macierzystym językiem”, тобто урядувати по українській. Всі інші натягати названого закону і розпорядку спрямовані проти ясного тенора закону, вони його тільки затемнюють.

Вкінці, якщо адміністраційні власті хочуть признавати, хоча й незаконно, гр.-кат. парохіальним урядам номінально — характер урядів, то як можна в конституційній державі допустити до такої аномалії, щоб один уряд карав другий, собі рівний, рівнорядний уряд гривною зл. арештом?

В імені духовенства дрогобицького деканату підписаний просить надрукувати цей матеріал для відома загалу гр.-кат. духовенства. А українських послів просимо зайняти цю справою і представити її відповідним чинникам влади, щоби вже раз наше духовенство було звільнене від шikan і численних кар за виконання обов'язкових законів.

О. Іван Шевчин, парох і декан.

Бодохівці, 26. III. 1929.

Доля інвалідів У.Г.А.

З нагоди Загальних Зборів Українського Товариства Допомоги Інвалідам.

В суботу 30. березня ц. р. відбулися семі річні Загальні Збори Українського Товариства Допомоги Інвалідам у Львові. Збори відкрив голова т-ва пос. Д. Палів, звігав діяльності Товариства в минулому році склав вист. голову п. Т. Мартинця, котрий проводив збори.

Товариство має досі тільки дев'ять філій у Галичині. Сумне явище, що навіть у Станіславові не можна було дотепер заснувати філії. Філії на загал ділять. Найпраче зорганізована філія в Тернополі, далше йдуть філії в Чорткові, Сокалі, Самборі і Перемишлі.

В мин. році Товариство не перевело однієї загальноукраїнської збірки жертв на інвалідів у листопаді, бо всі три галицькі воевідства відмовили дозволу на збірку. Через ту головну обставину Товариство не могло зібрати більших фондів, щоб побільшити ренти інвалідам. Місячні ренти наших інвалідів все ще дуже низькі, від 10 до 50 зол. Повне забезпечення мають по праві тільки інваліди приміщені в Домі Українських Інвалідів у Львові, зате інваліди на провінції одержують тільки ренти, які не можуть вистачити на життя. З кінцем 1928 р. було зареєстрованих в Товаристві 563 інваліди, що ставали перед лікарську комісію. З того одержувало місячну ренту 394 інваліди на загальну суму 7.200 золотих у місяць. Понавже число бо 440 інвалідів, не одержували ренти: це інваліди, яким признаво 33 відс. і менше утрати здібності до праці; з них тільки 33 відс. і 30 відсоткові інваліди одержували час до часу підмоги в міру фондів. Рента (29 інвалідів) приміщувалася в Домі Українських Інвалідів.

В мин. році наш край зложив на інвалідів 56.675 зол.; українська еміграція в Америці в Канаді зложила 47.567 зол. на підмоги інвалідам, а 27.623 зол. на будову дому для інвалідів.

Відрадним явищем є те, що, не зважаючи на заборону публичних збірок українське громадянство самочинно, без зовнішнього примусу, зложило досить поважні жертви на допомогу окваліційним борцям. Зокрема треба підкреслити значний зріст датків від українських кооператив. Коли в 1927 р. 349 кооператив зложило всього 7.049 зол., то в 1928 р. вже 572 кооперативи зложили 12.967 зол. на інвалідів. 6 надія, що жертви від кооператив будуть постійно зростати. В. про загальні, що 203 читальні „Прогресів” зложили теж 4.729 зол. Поватим діяльну участь у збірках на інвалідів брало наше духовенство, що надіслало в 901 парохів 43.016 зол.

З Америки найбільшу поміч несе Об'єднання Українських Організацій з осідком у Філадельфії, а крім того численні інші організації і громадини.

Зазначуючи ці відрадні прояви, не можемо при тім позбутися й сумного почуття, що жертвенність у нас мало зросла у порівнянні з 1927 р. (в 1927 р. — 47.394 зол., в 1928 р. — 56.675 зол.). Слабша це прояв погани до тих, що „асо відіслали за Україну”. Чи того сподівалися вони колись?

Більше тепла, більше світла! Не віки-ж доведеться нести поміч теперішнім нашим інвалідам. Життя їх згасає. Який-же слід полишати вони в душах нашого молодого покоління? Хіба нічого більше, крім спомину про тяжкі дні? Нехай-же нарід пригортає їх до себе, отуляє о-

